

27. detsember 2005

EESTI 2005. AASTA III KVARTALI ESIALGSE MAKSEBILANSI KOMMENTAAR

- **Vaatamata üleilmse majandusaktiivsuse mõningasele elavnemisele, oli Eesti maksebilansi jooksevkonto puudujääk 2005. aasta III kvartalis jätkuvalt kõrge, hõlmates 11,6% nelja viimase kvartali oodatavast SKPst (vt tabel 1 ja joonis 1)¹. Absoluutväärtuses oli puudujääk 3 miljardit krooni ehk 1,1 miljardit krooni suurem kui 2004. aasta III kvartalis ning ligi 2 miljardit krooni väiksem kui eelmises kvartalis.**
- **Välistasakaalu mõjutas ühelt poolt ekspordi kiire kasv ning teisalt kõrge investeerimisaktiivsusest tingitud suur kapitalikaupade import.**
- **Väliskapitali sissevool toimus põhiliselt otse- ja muu investeringukapitali vormis.**
- **Maksebilansi reservid kasvasid mõnevõrra.**

Kaupade konto puudujääk ulatus 5,7 miljardi kroonini, suurenedes veidi aastataguse perioodi suhtes ja vähenedes eelmise kvartaliga võrreldes 0,5 miljardi krooni võrra, ning moodustas 14% oodatavast SKPst. Kaupade väljavedu ulatus 24,7 ja sissevedu 30,4 miljardi kroonini.

Kaupade väljaveo suurimad kaubagrupid olid elektroonika- ja metallitööstuse toodang ning puit, puidutooted ja mööbel. Sisseveos domineerisid samuti elektroonikatooted, järgnesid keemiakaubad, transpordivahendid ning metalltooted.

Peamine väliskaubanduspartner oli Euroopa Liit, hõlmates 77% kaupade välja- ja sisseveost. Suurimad ekspordipartnerid olid Soome, Rootsi, Läti, Venemaa ja Saksamaa, impordipartnerid aga Soome, Saksamaa, Rootsi, Venemaa ja Leedu.

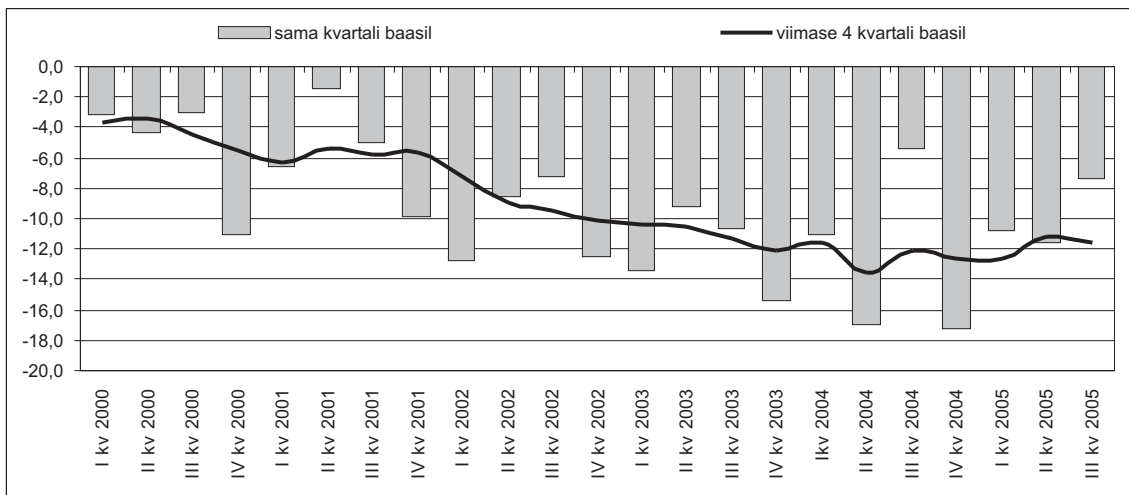
Teenuste konto ülejääk moodustas 3,9 miljardit krooni, olles aastaga kahanenud ligi poole miljardi krooni võrra. Teenuste käibe dünaamikat mõjutasid enim veoteenused, mille ost kasvas, müük aga langes pisut. Teenuste konto kogukäibest moodustasid veoteenused 39%, reisiteenused 31% ja muud äriteenused 15%. Ka ehitusteenuste käive tõusis oluliselt – müüdü ehitusteenuste maht kasvas üle kahe korra ning ostetud ehitusteenuste maht üle kolme korra. Ehitusteenuste osakaal teenuste käibes tõusis 2004. aasta III kvartali 3%lt 7%ni 2005. aasta III kvartalis.

---

¹ Jooksevkonto puudujääk reinvesteeringut tuluta, mille puhul reaalsel rahaliikumist ei toimu, moodustas 6,2% oodatavast SKPst (nelja viimase kvartali baasil).

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln kr)

	2001	2002	2003					2004					2005		
	Kokku	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III
Jooksevkonto	-5 889,5	-11 882,9	-3 956,4	-3 093,6	-3 482,8	-4 869,2	-15 401,9	-3 625,7	-6 217,5	-1 924,9	-6 194,9	-17 963,0	-3 920,8	-4 961,2	-3 037,5
Kaubad ja teenused	-3 623,7	-8 318,2	-3 027,8	-1 810,9	-1 936,0	-2 925,6	-9 700,5	-1 776,8	-4 526,2	-1 132,3	-3 629,4	-11 064,7	-1 973,4	-2 755,0	-1 770,4
Kaubad	-13 783,9	-17 995,6	-5 156,0	-5 043,0	-5 688,8	-5 595,2	-21 483,1	-4 568,2	-8 348,4	-5 525,8	-6 360,8	-24 803,2	-4 213,9	-6 150,1	-5 695,8
kreedit (FOB)	58 667,1	58 333,6	14 335,5	16 111,1	15 530,7	17 622,4	63 599,8	16 952,4	18 124,9	19 254,4	20 729,3	75 061,0	21 643,5	23 737,2	24 705,7
deebet (FOB)	-72 451,0	-76 329,2	-19 491,5	-21 154,2	-21 219,5	-23 217,6	-85 082,8	-21 520,6	-26 473,3	-24 780,1	-27 090,1	-99 864,2	-25 857,4	-29 887,3	-30 401,5
Teenused	10 160,2	9 677,4	2 128,2	3 232,1	3 752,8	2 669,6	11 782,6	2 791,4	3 822,2	4 393,5	2 731,4	13 738,5	2 240,5	3 395,1	3 925,4
kreedit	28 866,5	28 279,7	6 030,4	7 969,2	8 818,5	8 001,8	30 819,9	7 330,0	9 469,9	9 924,7	8 866,7	35 591,3	7 888,2	10 085,1	10 800,6
deebet	-18 706,3	-18 602,3	-3 902,2	-4 737,1	-5 065,7	-5 332,2	-19 037,3	-4 538,6	-5 647,7	-5 531,2	-6 135,3	-21 852,8	-5 647,7	-6 690,0	-6 875,2
Tulu	-4 926,1	-5 423,1	-1 365,4	-1 621,5	-2 153,7	-2 270,6	-7 411,2	-2 226,0	-2 197,9	-1 389,4	-3 166,2	-8 979,6	-2 219,0	-2 843,2	-1 425,1
kreedit	2 994,7	3 339,3	637,7	994,6	1 132,3	657,4	3 422,1	640,0	1 231,1	1 904,3	1 678,3	5 453,6	1 561,9	1 800,0	2 589,9
deebet	-7 920,8	-8 762,4	-2 003,1	-2 616,1	-3 286,0	-2 928,1	-10 833,3	-2 866,0	-3 429,0	-3 293,7	-4 844,5	-14 433,2	-3 780,8	-4 643,2	-4 015,0
Jooksevülekanded	2 660,3	1 858,4	436,9	338,9	606,9	327,1	1 709,7	377,2	506,6	596,8	600,7	2 081,2	271,5	636,9	158,0
kreedit	3 174,1	2 876,3	819,0	686,4	934,7	781,2	3 221,4	851,1	1 388,9	1 487,0	2 007,7	5 734,7	1 349,0	1 646,8	1 262,0
deebet	-513,8	-1 017,9	-382,2	-347,5	-327,8	-454,1	-1 511,7	-473,9	-882,3	-890,1	-1 407,0	-3 653,4	-1 077,5	-1 009,9	-1 104,0
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	4 863,1	12 739,6	5 108,2	3 266,0	3 466,2	6 392,5	18 232,9	3 534,8	7 544,1	4 290,7	7 077,8	22 447,3	6 548,0	2 697,9	3 769,5
Kapitalikonto	90,0	320,7	154,7	4,6	269,2	227,2	655,7	27,7	154,7	554,5	317,8	1 054,7	462,8	321,1	174,9
Finantskonto	4 773,1	12 418,9	4 953,4	3 261,4	3 197,0	6 165,4	17 577,2	3 507,1	7 389,4	3 736,2	6 760,0	21 392,6	6 085,1	2 376,7	3 594,7
Otseinvesteeringud	5 901,3	2 611,8	4 398,4	1 974,2	2 975,7	1 368,4	10 716,7	2 344,7	2 205,7	1 068,1	4 104,3	9 722,7	13 274,1	14 836,0	2 041,4
Välismaal	-3 528,3	-2 188,4	-274,3	-218,4	-1 074,7	-581,9	-2 149,2	-1 007,9	-834,5	-988,9	-557,3	-3 388,6	-997,4	-2 524,3	-1 643,7
Eestis	9 429,6	4 800,2	4 672,7	2 192,6	4 050,3	1 950,3	12 865,9	3 352,5	3 040,3	2 057,0	4 661,6	13 111,3	14 271,5	17 360,3	3 685,1
Portfelliinvesteeringud	-665,0	2 442,4	5 004,8	-4 416,5	-1 012,5	2 855,9	2 431,7	-700,4	5 628,1	-2 228,7	6 431,5	9 130,5	-5 338,0	-20 648,4	-5 263,1
Nõuded	-2 100,2	-3 182,9	189,7	-2 074,7	-1 623,9	-1 842,6	-5 351,6	-767,7	-183,7	-2 419,0	-1 381,2	-4 751,6	-3 507,3	-2 422,9	-4 463,6
Omandiväärtpaberid	236,5	9,1	-124,5	-263,4	-199,0	-442,0	-1 028,9	-441,6	-565,5	-544,6	-1 341,8	-2 893,5	-1 237,6	-1 194,9	-1 469,2
Võlaväärtpaberid	-2 336,5	-3 192,0	314,2	-1 811,4	-1 424,9	-1 400,6	-4 322,7	-326,2	381,7	-1 874,3	-39,4	-1 858,1	-2 269,7	-1 227,9	-2 994,5
Kohustused	1 435,2	5 625,3	4 815,1	-2 341,8	611,4	4 698,6	7 783,3	67,3	5 811,8	190,2	7 812,7	13 882,1	-1 830,7	-18 225,5	-799,4
Omandiväärtpaberid	568,4	912,2	83,9	733,8	563,1	146,1	1 526,9	147,3	459,6	707,1	891,3	2 205,3	-9 703,8	-10 127,2	764,9
Võlaväärtpaberid	866,8	4 713,1	4 731,2	-3 075,6	48,3	4 552,5	6 256,3	-80,0	5 352,2	-516,9	6 921,4	11 676,8	7 873,0	-8 098,4	-1 564,4
Tuletisinstrumentid	-34,7	-63,7	78,8	-7,8	-61,5	-28,8	-19,3	68,1	-42,6	-62,2	28,3	-8,3	46,8	-62,8	-73,1
Nõuded	-0,3	-43,2	-64,4	-4,7	-52,0	-18,0	-139,2	56,5	-5,5	-18,7	-67,4	-35,1	63,3	-42,9	-22,9
Kohustused	-34,4	-20,5	143,2	-3,1	-9,5	-10,7	120,0	11,7	-37,1	-43,5	95,7	26,8	-16,5	-19,8	-50,2
Muud investeeringud	-428,5	7 428,4	-4 528,6	5 711,5	1 295,3	1 969,9	4 448,1	1 794,7	-401,9	4 959,0	-3 804,1	2 547,8	-1 897,8	8 252,0	6 889,4
Nõuded	-3 716,7	695,1	-3 906,3	2 840,4	14,2	-1 232,9	-2 284,6	-1 763,9	-4 918,3	2 163,0	-6 649,6	-11 168,8	-11 945,4	5 277,0	-2 202,6
Pikaajalised	-322,7	-1 083,0	131,0	-154,6	80,4	-622,4	-565,7	-1 154,6	-1 903,9	250,0	-3 244,1	-6 052,6	-1 825,9	-3 678,6	3 063,2
Lühiajalised	-3 394,0	1 778,1	-4 037,3	2 995,0	-66,2	-610,5	-1 718,9	-609,3	-3 014,4	1 913,0	-3 405,5	-5 116,1	-10 119,6	8 955,7	-5 265,9
Kohustused	3 288,2	6 733,3	-622,3	2 871,1	1 281,2	3 202,7	6 732,7	3 558,6	4 516,4	2 796,0	2 845,5	13 716,5	10 047,6	2 974,9	9 092,0
Pikaajalised	1 814,4	1 829,0	1 377,2	477,8	1 197,7	1 257,7	4 310,4	690,0	1 001,2	-514,1	2 563,5	3 740,6	2 689,3	1 889,9	5 961,3
Lühiajalised	1 473,8	4 904,3	-1 999,4	2 393,4	83,4	1 945,0	2 422,3	2 868,6	3 515,2	3 310,1	282,0	9 975,9	7 358,3	1 085,0	3 130,7
Vead ja täpsustused	296,2	70,1	-419,1	-552,0	547,4	-95,2	-518,9	-377,5	-601,5	-348,0	268,1	-1 058,9	64,3	770,1	-688,3
Üldbilanss	-730,2	926,8	732,7	-379,6	530,8	1 428,1	2 312,1	-468,4	725,1	2 017,7	1 151,0	3 425,4	2 691,4	-1 493,3	43,8
Reservvara	730,2	-926,8	-732,7	379,6	-530,8	-1 428,1	-2 312,1	468,4	-725,1	-2 017,7	-1 151,0	-3 425,4	-2 691,4	1 493,3	-43,8

Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes (%)

Teenuste osas olid Eesti peamisteks äripartneriteks ELi liikmesriigid, mis hõlmasid teenuste müügist 71% ja ostust 75%. Suurim positiivne saldo oli Eestil Soome (2,6 miljardit krooni) ja Venemaaga (0,7 miljardit krooni) ning suurim negatiivne saldo Saksamaaga (0,3 miljardit krooni).

Tulukonto puudujääk jäi ligilähedaseks eelmise aasta sama perioodi tasemele ja moodustas 1,4 miljardit krooni. Eesti investorite välismaal teenitud tulu (kreeditkäive) kasvas 36% ja saavutas rekordilise 2,6 miljardi krooni taseme. Sellest 25% moodustas töajutulu ning ülejäänud investeeringutulu, peamiselt transpordisektorisse ja krediidasutustesse reinvesteeritud tulu. Mitteresidentide poolt Eestisse paigutatud kapitalilt ja töajutult teenitud tulu oli 4 miljardit krooni. Mitteresidentide tulust hõlmas investeeringutulu 96%, millest suurem osa oli reinvesteeritud tulu (69% kogutulust). Jättes tulukontost välja reinvesteeritud tulu, mille puhul reaalselt rahaliikumist ei toimunud, oli tulukonto 50 miljoni kroonise ülejäägiga.

Suurem osa residentide töajõu- ja investeerimistulust pärines Küprosel, Balti riikidest, Soomest ja Ühendkuningriigist (kokku 76%). Finantsvahenduse investorid teenisid 35% ja veonduse, laonduse ning side investorid 33% tulust. Eestisse tehtud investeeringult saadud tulust kuulus 88% ELi liikmesriikide, valdavalt Soome ja Rootsi investoritele, moodustades 67% kogutulust. Enim tulu saadi finantsvahendusest (34%), töajutust (20%), kinnisvara, rentimise ja äritegevuse valdkonnast (12-13%) ning hulgi- ja jaemüügist (12-13%).

Ülekannete konto (jooksev- ja kapitaliülekanded) ülejääk vähenes aastataguse perioodiga võrreldes kolm korda. Saabunud ülekanded kahanesid ligi kolmandiku võrra ning lähetatud ülekanded suurenesid neljandiku võrra. Mõlema ülekannete konto ülejääk vähenes, mida põhjustas eelkõige valitsemissektorile laekunud ülekannete mahu ligi kahekordne kahanemine.

FINANTSKONTO positiivne saldo suurenes 2005. aasta II kvartaliga võrreldes poole võrra ja moodustas 3,6 miljardit krooni. Väliskapitali sissevool toimus otse- ja muude investeeringutena.

Otseinvesteeringute positiivne saldo oli 2 miljardit krooni. Välisriikide otseinvesteeringud Eestis suurenesid 3,7 ning Eesti residentide otseinvesteeringud välismaale 1,6 miljardi krooni võrra.

76% otseinvesteeringute sissevoolust oli reinvesteeritud tulu, ülejäänu valdavalt muu otseinvesteeringukapital. Otseinvesteeringud pärinesid põhiliselt Soomest (58%), Rootsist (25%) ja Venemaalt. Neljandik otseinvesteeringutest tehti finantsvahendusse, viiendik veondusse, laondusse ja sidosse ning hulgi- ja jaekaubandusse.

Nii nagu mitteresidentide otseinvesteeringute struktuuris, hõlmas ka residentide välismaale tehtud otseinvesteeringutest 80% reinvesteeritud tulu. Investeeriti peamiselt Küprosele (41%), Lähti (24%) ja Leetu (15%). Euroopa Liidu osatähtsus oli 85%. Suurimad investeeringud tegid veonduse, laonduse ja side (42%), finantsvahenduse (29%) ning hulgi- ja jaekaubanduse (12%) investorid.

Portfelliinvesteeringute negatiivne saldo oli 5,3 miljardit krooni. Portfelliinvesteeringute nõuded suurenesid eelmise kvartaliga võrreldes 4,5 ja kohustused vähenesid 0,8 miljardi krooni võrra. Nõuete suurenemine tulenes peamiselt valitsemissektori investeeringutest rahaturuinstrumentidesse ja muude sektorite investeeringutest välismaistesse omandiväärtpaberitesse. Kohustused vähenesid eelkõige krediidasutuste rahaturuinstrumentide kohustuste kahanemise tõttu.

Muude investeeringute netosissevool oli 6,9 miljardit krooni. Nõuded kasvasid 2005. aasta II kvartaliga võrreldes 2,2 miljardi krooni võrra. Pikaajalised nõuded küll vähenesid (3,1 miljardit krooni), samas kui lühiajalised nõuded suurenesid (5,3 miljardit krooni) valdavalt krediidasutuste sularaha ja hoiuste ning muude sektorite kaubakrediidinõuete arvelt. Muude investeeringute kohustused suurenesid 9,1 miljardi krooni võrra peamiselt krediidasutuste pika- ja lühiajaliste laenukohustuste kasvu tulemusel.

* * * * *

Täpsustatud andmetel oli 2005. aasta II kvartali maksebilansi jooksevkonto puudujääk ligi 5 miljardit krooni ehk 11,2% viimase nelja kvartali SKP suhtes.

2005. aasta esialgne maksebilanss avaldatakse Eesti Panga koduleheküljel (<http://eestipank.info>) 27. märtsil 2006 kell 12.

Avaldamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakond